

Online- och webbnyheter

Nr 2006:2 2006-05-15

Nyhetsbrevet produceras på uppdrag av Svensk förening för informationsspecialister. Syftet är att hålla läsarna à jour med online-/webbranschen vad gäller information för yrkesmässig användning. Det är avgränsat på i princip samma sätt som Electronic Information Report (EIR), EContent (EC), Information Today (IT), NewsBreaks, Information World Review (IWR) och Online. Dessa tillhör också de viktigaste källorna vad gäller internationella nyheter. Beträffande Sverige hämtas nyheter av relevans från Computer Sweden (CS), Dagens Media, Resumé, Ny teknik (NT) m fl.

Det har återigen varit en period med bara få större händelser. Att onlinemarknaden är mogen märks på frånvaron av spektakulära uppköp eller sammanslagningar (även om såklart sådana kommer förr eller senare ändå). Den intressantaste händelsen internationellt är nog Microsofts lansering av Windows Live Academic Search, en sökmotor för vetenskaplig/akademisk information och en, som det verkar, värdig utmanare till Google Scholar. När den är klar, vill säga; det rör sig ännu om en beta-version med begränsad ämnestäckning. Värt att notera är att lanseringen bara är ett av många tecken på Microsofts allt intensivare satsningar inom sökområdet. Att man nu dubblar sin utvecklingsbudget för Internetsatsningar/MSN till över 8 miljarder kr säger en del ...

En annan större händelse är att RLG går samman med (läs suggs upp av) OCLC och att dess katalog RLIN integreras i WorldCat. Beträffande open access har två senatorer i USA föreslagit krav på publicering open access av forskning som skett med medel från större forskningsorgan. Också en rapport från Europakommissionen föreslår open access. Men - samtidigt pågår något av en "revolt" mot BioMed Central pga dess kraftigt höjda priser för publicering.

Här i Sverige har, inte oväntat, TT köpt en del (40 %) av Scanpix. Betydligt mer braskande rubriker - och väldigt stor medieuppmärksamhet - fick den webbtjänst som inte bara erbjöd personsökning gratis utan även tillhandahöll uppgifter om personer med hemliga telefonnummer (och som därför inte kan sökas i Eniros och Hitta.se:s nätkataloger). Allt enligt gällande lag. Precis som de webbtjänster som tillhandahåller ekonomiska uppgifter om din granne - öppna för envar och utan att grannen får veta något. "Yttrandefriheten på nätet sätter integritetsskyddet ur spel", som Göran Gräslund, Datainspektionens chef, säger. Kanske leder uppmärksamheten till att åtgärder äntligen vidtas?

Lars Klasén
InfoTorg AB
lars.klasen@infotorg.se

1. Internationellt

1.1 STM mm (inkl nyheter)

Microsoft har lanserat Windows Live Academic Search; utmanar Google Scholar. I mitten av april lanserade Microsoft sin Windows Live Academic Search (WLAS), en sökmotor för vetenskaplig/ akademisk information. Den utgör en utvidgning av Windows Live (fd MSN Search) och är ännu en beta-version. Det innebär bl a att den ännu bara täcker ett par av de tänkta disciplinerna, nämligen IT/datorvetenskap, elektroteknik och fysik (åtminstone vad Microsoft uppger. I själva verket tycks även annat ingå. Texter sökningarna ofta många träffar inom medicin.). Inom 6 månader ska sökmotorn utvidgas med medicin, biologi etc.

Till skillnad mot Google Scholar, som delvis spindlar webben, baseras WLAS enbart på källor (förlag etc) med vilka man har avtal. Initialt ingår CrossRef, IEEE, ACM, Taylor & Francis, AIP, American Psychological Society, Institute of Physics, Ex Libris, TDNet, Serial Solutions, Blackwell, Elsevier, Nature Publishing, British Library, OCLC och Wiley.

Också till skillnad mot Google Scholar redovisas källorna. WLAS lista innehåller över 7.000 titlar (varav ca 2.000 konferenser) med omkring 8 miljoner artiklar. Artiklarna är ofta försedda med abstract. Förlagen avgör själva om de vill redovisa sådana, och i så fall om de ska finnas i sin helhet eller med de 140 första tecknen. Länkar till förlag för ev. köp av fulla artiklar finns. I likhet med Google Scholar är tjänsten också försedd med möjlighet till dokumentbeställning via British Library, dock inte via direktlänk. Lokalisering av bibliotek via OCLC planeras.

(NewsBreaks 17/4 2006, TfiTR 2006:69, Searchenginewatch 12/4 2006, ShoreLines 17/4 2006, CS 19/4 2006)

EBSCOhost har fått visuellt sökgränssnitt, utvecklat av Groxis. Därmed är EBSCO en av de första av de stora onlineaktörerna att nyttja visualisering. Via Groxis plattform Grokker redovisas sökresultat visuellt i en "content map". *(EC 17/3 2006, EIR 20/3 2006, Online May/June 2006)*

EBSCO lanserar Literary Reference Center. Tjänsten utgår från målet att samla "de bästa referenskällorna inom litteraturstudier". Den tillhandahåller fulltexten från en rad viktiga referensverk, böcker och tidskrifter (300 st) och innehåller allt från författarbiografier till dikter.

(NewsBreaks 13/3 2006)

EBSCOhost utvidgar med citerade referenser. Nya databaser med citerade referenser är Business Source Complete och Business Source Premier (referenser från 1.200 tidskrifter), Communication & Mass Media Complete (300 tidskrifter). Även CINAHL Plus with Full Text (1.200 tidskrifter) och SciIndex (2.000 tidskrifter) innehåller citerade referenser. *(EC 21/3 2006, Knowledgepeak 20/3 2006)*

EBSCO kompletterar LISTA med fulltext och ger gratis tillgång till ytterligare en databas. I höstas gjorde EBSCO den nyligen förvärvade databasen LISTA, Library, Information Science & Technology Abstracts gratis tillgänglig. Nu kompletteras LISTA med fulltexten i ca 100 av de 600 titlarna – dock som betaltjänst. EBSCO har också öppnat ytterligare en databas för gratis tillgång, nämligen den nya Teacher Reference Center, som indexerar 260 titlar inom olika områden. (Båda gratisdatabaserna nås via www.libraryresearch.com).

(Knowledgepeak 24/3, 11/4 2006, EC 28/3 2006, NewsBreaks 17/4 2006)

Elsevier MDL och NIH kopplar samman databaser. Gratisdatabasen PubChem från NIH (National Institutes of Health, USA) ska indexeras tillsammans med Elsevier MDLs Compound Index (som finns online vid MDLs DiscoveryGate). Det innebär att 5 miljoner kemiska strukturer tillförs Compound Index, som därmed växer till 14 miljoner unika kemiska strukturer. DiscoveryGate ger tillgång till information från Elsevier, Thomson-Derwent, FIZ Chemie, US FDA, Prous Science och Thieme.

(Knowledgepeak 23/3 2006)

Medicinska sökmotorn Healthline utvidgas med information från Thomson Gale och ProQuest. Även material från A.D.A.M och Cerner Multum integreras. Healthline indexerar förutom information

från dessa 130 miljoner sidor hämtade från 170.000 monitorerade webbplatser med anknytning till hälsa och medicin. (*Healthline 21/3 2006, Knowledgespeak 23/3 2006*)

HealthNewsReview.org en ny tjänst för hälso- och medicinska nyheter från media. Tjänsten baseras på utvalda nyheter från de 50 mest spridda dagstidningarna, tidskrifterna, nyhetsbyråerna m fl. Urvalet görs av en stab om 20 personer med kompetens inom journalistik, medicin mm. Den riktar sig i första hand till journalister och konsumenter och har startats av Univ. of Minnesota School of Journalism & Mass Communication och Foundation for Informed Medical Decision Making. (*Knowledgespeak 19/4 2006*)

TechSearch.com ny vertikal söktjänst för information inom teknik. Bakom står CMP Media och förutom information från publikationer inom det egna "nätet" med publikationer och bloggar som TechWeb, InternetWeek, InformationWeek, Optimize Magazine m fl ingår externa nyhetsportaler, bloggar och publikationer. Total rör det sig om 60 sådana "källor". (*Knowledgespeak 13/3 2006, EIR 20/3 2006*)

Engineering Village 2 förses med patentsökning. Det gäller patent och ansökningar från US Patent and Trademark Office (USPTO) och European Patent Office (EPO). (*Knowledgespeak 27/4 2006, Elsevier 24/4 2006, Newsbreaks 1/5 2006*)

Questel-Orbit lanserar FamPat Plus – ger tillgång till patent i fulltext i urval. Med hjälp av lingvistisk teknik från Questel-Orbits partner Lingway ger FamPat Plus tillgång till nyckelavsnitt ("Patent Object, Advantages and Previous Patent Drawbacks, Independent Claims mm) ur de patent som täcks av FamPat. (*Questel-Orbit 14/3 2006, EC 17/3 2006*)

1.2 Affärs-, företags- och marknadsinformation

Nya Nexis gör LexisNexis till en ännu starkare aktör även inom affärsinformation. Flera års arbete har nu lett fram till en helt ny version av Nexis, baserad på den nya LexisNexis-plattformen (med FAST som sökmotor). Viktigast är den nya kategorisering och klusteringsteknik (i stil med Vivisimos) som tillämpas, baserad på LexisNexis SmartIndexing (som nyttjas generellt på den nya plattformen, dvs även för Lexis). Gränssnittet är detsamma oberoende av nationella anpassningar av textkällor.

I stil med Factivas nya gränssnitt kategoriseras träffarna på och görs tillgängliga via flikar, här News, Company, Industry, Public Records, People, Country Profiles och Legal. Legal är inte liktydigt med Lexis utan avser här rättsligt intressant affärsinformation. LexisNexis kommer inte att lägga ner "klassiska" Nexis (inte minst pga att Dialog fortfarande har kvar sin klassiska version) men all nyförsäljning kommer att ske på nya Nexis. Nya Nexis lanserades i spåren av nya LexisNexis, som lanserades den 18 februari i år.

(*NewsBreaks 13/3 2006, EC April 2006, LexisNexis 15/2 2006, EIR 13/3, 20/3 2006, Online May/June 2006*)

LexisNexis lanserar Legal Industry Monitor. Det rör sig om ett dagligt elektroniskt nyhetsbrev som baseras på monitorering av ett stort antal källor, varav 10.000 källor inte täcks av andra onlinetjänster. (*TMC 27/4 2006*)

Factiva 2.0 får fortsatt mycket beröm. Tjänsten, som lanserades i januari är fortfarande i betaversion. Den tillhandahåller information enbart från de 90 senaste dagarna (vilket jag missade att nämna i notisen om tjänsten i förra nyhetsbrevet/LK) och från 6.000 källor. (*Online May/June 2006, m fl. LK*)

Factiva fördjupar samarbetet med ProQuest. Sedan förra året har ProQuest marknadsfört Factiva på den akademiska marknaden i hela världen. Nu utvidgas samarbetet till att omfatta även företag och myndigheter i Latinamerika.

(*ProQuest 12/4 2006, Knowledgespeak 12/4 2006, EC 14/4 2006, NewsBreaks 17/4 2006, EIR 17/4 2006*)

Hoover's nya version nu officiellt lanserad. Bland nyheterna är att företagsposterna kompletterats med information från D&B och att upp till 3.000 poster kan laddas ner i ett svep (för att t ex nyttjas i egna databaser och register). (*Hoover's 6/4 2006, EC 11/4 2006*)

infoUSA ska satsa på databas med UK-företag. Databasen kommer att innehålla offentlig information och information från infoUSAs egna källor. Som komplement ska via 2-3 miljoner telefonintervjuer per år tillföra uppgifter om befattningshavare, antal anställda, antal PC mm. (*EIR 3/4 2006*)

Economist Intelligence Unit (EIU) har lanserat World Investment Service. Tjänsten har tagits fram tillsammans med Bureau van Dijk och redovisar fakta om investeringar, förvärv och samgåenden inom världens 60 största ekonomier (vilka svarar för 95 % av världens investeringar). Även analyser och 5-årsprognoser ges. (*Econtent 28/4 2006*)

Google lanserar Google Finance. Det rör sig som vanligt när det gäller Google om en betaversion. Starten skedde i slutet av mars utan föregående annonsering. Tjänsten utmanar dels gratistjänster som TheStreet.com och MSN Money men kanske framför allt Yahoo! Finance, som har funnits i sådär 10 år och i februari hade 31 miljoner besökare. Till skillnad mot denna har Google Finance ingen egen redaktion som producerar information utan man baserar sig på köpt information samt information från webben. Sökningar genererar träff(ar) på företag. Nyhetsflödet hämtas från webben och innefattar till skillnad mot Yahoo! Finance även information från bloggar, information även om icke-börsnoterade företag i USA samt medger sökning på företagsnamn. Registrerade användare kan bygga egna värdepappersportföljer, delta i diskussioner, mm.

(*Informationsportalen 21/3 2006, EC 24/3 2006, CS 24/3 2006, EIR 3/4 2006, Google, FreePint 4/5 2006*)

Yahoo! Finance utvidgas med artiklar från Wall Street Journals vertikala webbplatser, bl a CareerJournal.com, RealEstateJournal.com och CollegeJournal.com (*EC 17/3 2006, EIR 27/3 2006*)

New York Times skippar börssidorna; läsarna använder ju ändå Internet. New York Times är en i raden av tidningar i USA som lägger ner sina börssidor av besparingsskäl. Man tror ändå inte att de kommer att saknas av läsarna eftersom de flesta ändå använder Internet som källa. (*Reuters 31/3 2006*)

1.3 Bloggar

LexisNexis tillhandahåller blogginformation från Newstex. Newstex Blogs On Demand tillhandahåller blogginformation i fulltext från ett antal ledande bloggplatser. Det rör sig om information inom medicin, teknik, ekonomi, hälsa, miljö mm samt inom rättsinformation. Detta har nu gjorts tillgängligt via LexisNexis. (*Newstex 5/4 2006, Knowledgespeak 6/4 2006, EC 7/4 2006, NewsBreaks 10/4 2006*)

AOL har startat börsbloggen BloggingStocks. Där kan man blogga om börsnoterade företag, inledningsvis 8 av de allra största i USA, nämligen Apple, eBay, GE, Google, Microsoft, Time-Warner, Wal-Mart och Yahoo. Bakom står bl a vd:n för Weblogs, som AOL förvärvade i höstas. (*webpronews 27/4 2006*)

BlogBurst startar tjänsten Mochila för syndikering av blogginformation. Tjänsten samlar information från bloggar, vilken erbjuds för publicering på webbplatser och tidningar. (*IT May 2006*)

Hur påverkas börskursen av företagsbloggande? Chris Anderson (Wired) och Ross Manyfield (Socialtext) gör ett försök att ta reda på i vilken mån företags anställdas bloggande har något inflytande på företaget aktie. Det gör man via en wiki, Fortune 5000 Business Blogging Wiki. Som framgår av namnet följer den endast de 500 största företagen, av vilka man funnit att 6 % har bloggar (vilka också förtecknas). (*www.eu.socialtext.net/bizblogs/index.cgi*) (*Socialtext 24/4 2006*)

1.4 Onlinekataloger

RLG går samman med OCLC; RLIN integreras i WorldCat. RLG och OCLC har avtalat om att "kombinera" sina onlineprodukter och -tjänster. Affären träder i kraft den 1 juli. Resultatet ska bli "mer nytta, för ännu fler bibliotek, museer, arkiv och andra organisationer för forskning mm, runt om i världen". Avtalet innebär praktiskt att RLGs onlineprodukter och -tjänster ska integreras med OCLCs. Det sammanslagna företagets namn blir OCLC Online Computer Library Center. RLG ska formuleras som en ny division inom OCLC Program and Research och dess nuvarande vd bli chef för RLG-Programs Development. Avsikten är att RLGs medlemmar ska fortsätta att samverka via RLG-Programs.

RLG, som bildades 1974, är en icke vinstdrivande organisation som drivs av över 150 medlemmar: forskningsbibliotek, arkiv, museer m fl. Dess katalogdatabas innehåller 48 miljoner poster. OCLC Online Computer Library Center bildades 1967 och driver idag världens största katalogdatabas, WorldCat, med 65 miljoner poster. OCLC är icke vinstdrivande och dess tjänster nyttjas idag av 54.000 bibliotek i 109 länder.

Samgåendet sägs vara "i bibliotekens och kulturinstitutionernas intresse i allmänhet och i forskningsbibliotekens i synnerhet" bl a pga att det ger kostnadsbesparingar och en bättre tillgänglighet i och med att RLIN (RLG Union Catalog) kommer att integreras i, dvs bli en del av, WorldCat.

(RLG 3/5 2006, OCLC 3/5 2006, NewsBreaks 8/5 2006)

OCLC PICA satsar på WorldCat för Europa. Inom ramen för programmet Open WorldCat har OCLC PICA startat ett pilotprojekt som syftar till att synliggöra beståndet i europeiska bibliotek. Man börjar med att se till att posterna i katalogen vid nationalbiblioteket i Nederländerna och i databasen LinkUK (folkbiblioteken i UK; man har testat med 30 miljoner poster från 250 bibliotek), indexerats i sökmotorerna (Google, Yahoo!, Ask, ...). Därefter står tyska bibliotekskatalog på tur.

(NewsBreaks 20/3 2006, IWR April 2006)

1.5 Tidskrifter

Blackwell digitaliserar alla sina tidskrifter från deras start. Det rör sig om ca 500 tidskrifter, totalt 6.5 miljoner sidor, som digitaliseras i ett 2.5-årsprogram. 121 tidskrifter är redan klara. Äldst av dessa är Journal of Phytopathology, som startade 1852. *(NewsBreaks 8/5 2006)*

NetLibrary utvidgas med alla Springer Science & Business Media-tidskrifter. Det rör sig om 1.200 tidskrifter som nu tillförs NetLibrarys Electronic Collections Online som redan tillhandahåller 6.000 tidskrifter. 3.500 av Springers e-böcker är också tillgängliga via NetLibrary ECO, liksom ca 100.000 titlar från andra förlag. *(NewsBreaks 24/4 2006)*

Allt fler kinesiska tidskriftsartiklar. Antalet artiklar från Kina i "cited journals" kommer i år att uppgå till 98.000. Det ska jämföras med antalet 2004: 54.000. Antalet artiklar från UK var samma år 88.000. Antalet nya vetenskapliga artiklar från Kina i ISI:s databaser har ökat från 10.000 för tio år sedan till idag 60.000, med den största tillväxten under de senaste fem åren. *(IWR April 2006)*

CrossRef har passerat 20-miljonersgränsen för DOIs. CrossRef, som drog igång sitt system i början av 2000-talet, har nu registrerat över 20 miljoner DOIs. Flertalet avser tidskriftsartiklar men 1.6 miljoner avser konferenshandlingar, böcker mm. *(CrossRef 26/4 2006, Knowledgespeak 1/5 2006)*

UKSG och COUNTER finansierar studie för nya sätt att mäta e-tidskrifters kvalitet. Det blir allt vanligare att nyttja COUNTERs principer för mätning av tidskrifters användning. Studien avser att undersöka i vilken mån det går att kompensera statistik enligt COUNTER för det faktum att större tidskrifter tenderar att citeras mer än mindre (i stil med hur ISI:s Impact Factor kompenserar detta). (UKSG = United Kingdom Serials Group) *(Knowledgespeak 24/3 2006)*

LC och BL stöder migrering av elektronisk information till NLMs DTD-standard. LC (Library of Congress) och BL (British Library) hoppas att ställningstagandet gynnar långsiktigt bevarande av e-tidskrifter. (*BL 24/4 2006, Knowledgespeak 27/4 2006*)

Allt fler förlag tecknar avtal med Portico för framtidsäkrad arkivering. Bland de senaste är Oxford Journals (en division inom Oxford University Press) med 149 tidskrifter. Nu i början av maj har Portico förutom OJ avtal med Elsevier, University of Chicago Press, American Mathematical Society, Berkeley Electronic Press, John Wiley, OUP, Symposium Journals och UK Serials Group. (*Oxford Journals 13/3 2006, Portico 5/5 2006*)

Rapport om vetenskapliga tidskrifter visar att var fjärde forskare nöjer sig med e-versionen. ResearchAndMarkets har genomfört en studie omfattande 1.900 yrkesverksamma inom naturvetenskap och medicin. Rapporten redovisar svaren på de 33 enkätfrågorna i över 100 diagram och tabeller. Rapportens konstaterar att a) yrkesverksamma inom naturvetenskap och medicin får kännedom om nya e-tidskrifter via citeringar (50 %), bibliografiuska databaser (46 %) och sökmotorer på webben (46 %), b) över hälften av de undersökta anser det viktigt att läsa 2-5 tidskrifter per månad, c) var fjärde anser att det räcker med tidskriften i elektronisk version, d) var fjärde tror starkt på open access, e) 36 % känner inte till CrossRef, och f) de av de svarande mest lästa tidskrifterna är Nature, Proceedings of the National Academy of Science, Journal of Biological Chemistry och New England Journal of Medicine. (*ResearchAndMarkets March 2005, Knowledgespeak 7/4 2006*)

1.6 Open access

Tidskriftsredaktörer på väg att revoltera mot BioMed Central. Orsaken är att ett flertal av redaktörerna till de 93 tidskrifter som ingår upplever att BioMed Centrals priser för publicering har ökat alltför mycket och att man är för snål med gratispublicering för sådana som inte har råd med avgiften (t ex fattiga forskare och forskare i fattiga länder). Därtill är många negativa till att BioMed Central tecknar avtal med tidskrifter som konkurrerar med deras egna, vilket leder till "kannibalisering". Det sägs nu att flera tidskrifter överväger att lämna BioMed Central till förmån för andra förläggare. BioMed Central säger att klagomålen är helt normala för ett nytt företag och att man "arbetar på att lösa problemen".

(*Knowledgespeak 3/5 2006, The Scientist May 2006, BIBLIST/Jan Szczepanski 5/5 2006*)

(Anm: Fö har Karolinska Institutet beslutat att inte förnya medlemskapet i BioMed Central för 2006. Anledningen är "den förändrade prismodellen, där man nu går över från ett fast pris till en förhandsbetalning utifrån förväntat antal publicerade artiklar från KI under det kommande året. Kostnaden för medlemskap för KI under 2006 skulle därmed öka från 4 805 till 32 780 Euro jämfört med 2005."

(*KIB 2/3 2006*)

Lagförslag i USA om att forskningsorgan ska kräva publicering open access av forskning inom 6 månader. Två senatorer har föreslagit (Federal Research Public Access Act of 2006) att alla organ med en forskningsbudget över 750 miljoner kr ska kräva publicering av artiklar som genererats av forskning utförd med stöd från organen. Publicering måste ske inom 6 månader. Den federala regeringen stöder årligen forskning med över 400 miljarder kr. Merparten fördelas av ett tiotal organ, bland dem National Institutes of Health (NIH), National Science Foundation, NASA, DOE, och Department of Agriculture. Lagförslaget innebär i princip att den policy som tillämpats av NIH sedan i mars 2005, men som är frivillig, breddas och stadfästs. Bara 3.8 % av forskning stödd av NIH har resulterat i publicering i PubMed (1.636 av totalt 43.000 "möjliga"), vilket både har förvånat och betraktas som ett misslyckande. (*NewsBreaks 8/5 2006*)

Europakommissionen har publicerat rapport om vetenskaplig publicering i Europa; föreslår open access. Rapporten, 112 sidor, gör en grundlig genomgång av marknaden för vetenskaplig publicering (omfattning, prisutveckling, aktörer, konsortier, open access, e-arkivering etc). Mot bakgrund av detta ges rekommendationer för fortsatt agerande: a) Garanterad allmän och fri tillgång till forsk-

ning bekostad med offentliga medel, nu och framgent, b) Fastställa ”spelregler” som gör att olika affärsmodeller för publicering kan konkurrera rättvist, c) Rangordna vetenskapliga tidskrifter efter kvalitet, där kvalitet inte bara innebär vetenskaplig nivå utan även tar hänsyn till hantering av upphovsrätt, sökmöjligheter och arkivering, d) Utveckla prisstrategier som gynnar konkurrensen på tidskriftsmarknaden, e) Granska större sammangåenden mellan aktörer på marknaden, f) Gynna utvecklingen av elektronisk publicering, t ex genom att eliminera hinder i form oskäligen skatteregler och genom att uppmuntra offentligt ekonomiskt stöd och offentligt-privat partnerskap till öppna arkiv inom kommersiellt intressanta områden.

Europakommissionen efterlyser nu synpunkter på rapporten från alla intresserade senast den 1 juni. Rapporten, som på sina håll i media beskrivs som ett slag mot Reed Elsevier, Springer, Blackwell etc, välkomnas av BioMed Central m fl. (ec.europa.eu/research/science-society/pdf/scientific-publication-study_en.pdf)

(EU-kommissionen 31/3 2006, Newsbreaks 10/4 2006, Guardian 19/4 2006, Knowledgespeak 3/4, 19/4 2006, BioMed Central 11/4 2006)

Bibliotekarier tror inte att öppna arkiv kan ersätta e-tidskrifter, enligt ALSP-studie.

ALSP (Association of Learned and Professional Society Publishers) har undersökt varför biblioteken säger upp tidskriftsabonnemang. I rapporten från studien konstateras att a) bibliotekarier helt klart inte anser att öppna arkiv kan ersätta e-tidskriftsabonnemang, b) de allra flesta bibliotekarier vet inte i vilken mån de öppna arkiven överlappar de egna bestånden – och de flesta har inte heller någon plan för att undersöka saken, c) tillgången till öppna arkiv väger lätt jämfört med användarnas behov, användning och pris vad gäller att besluta om uppsägningar, d) de som inte tror att öppna arkiv kommer att påverka bibliotekens bestånd är tre gånger fler än de som tror på motsatsen.

Samtidigt visar studien att 54 % anser öppna arkiv har en viktig eller mycket viktig roll vad gäller att besluta om uppsägningar idag – och 81 % anser det kommer att vara viktigt eller mycket viktigt inom de kommande 5 åren. Den visar slutligen att förlagen behöver satsa på att mäta tidskriftsanvändningen eftersom den inom vissa områden (t ex fysik, matematik) har börjat migrera från förlagen till de öppna arkiven. (www.alpsp.org/publications/pub12.htm) (www.alpsp.org)

(ALSP 30/3 2006, Knowledgespeak 30/3 2006)

Öppet forum för att starta och driva e-tidskrifter. Scholarly Exchange (USA) har startat Editors' Forum, ett forum på webben för redaktörer för vetenskapliga tidskrifter. Erfarna redaktörer och experter inom open access har lovat att delta. (www.scholarlyexchange.org)

(Knowledgespeak 21/3 2006)

The Guardian driver kampanj för fri offentlig information i UK. Kampanjen driver kravet att upphovsrätten på ”essential national data” (t ex kartor), som bekostats av skattemedel, ska upphävas samt att information ska läggas ut gratis på nätet. Myndigheterna ”välkomnar” diskussionen men ändrar inte ändrat sin policy. (IWR April 2006)

1.7 Legalt

Google vann upphovsrättstvist: OK att göra en publicists material sökbart. Google stämdes 2004 av en webbpublicist som driver ett antal webbplatser och som också publicerar en del av informationen på nyhetsgrupper. Han motsatte sig att Google arkiverade och gjorde materialet sökbart. Google vann ett liknande fall i januari. Då gällde det dikter som publicerats på en webbplats. Däremot fälldes Google nyligen i ett fall som gällde tumnagelbilder.

(CS 17/3, 20/3 2006, Online- och webbnyheter 2006:1)

Även Google måste lämna ut sökdata till amerikanska justitiedepartementet – men bara lite. En domstol har nu fastslagit att Google måste lämna ut data – men väsentligt mindre jämfört med vad amerikanska justitiedepartementet begärde. Istället för en miljon slumpvisa webbadresser ur indexet och sökfrågor ställda under juni-juli 2005, ett krav som senare reducerats till 5.000 sökfrågor, så ska

Google bara lämna ut 50.000 st webbadresser och inga sökfrågor alls. Google ser utslaget som en stor framgång. AOL, Microsoft och Yahoo! har tidigare fogat sig i myndigheternas krav. (*Idg.se* 20/3 2006)

De stora Internetaktörerna viker sig för kinesisk censur. Skypes kinesiska partner Tom Online filtrerar all trafik i Skypes chattkanal. T ex censurerar man chattmeddelanden som innehåller ord som Falun Gong och Dalai Lama. Skypes grundare Niklas Zennström säger att ”kinesiska lagar är inte annorlunda än lagar i något annat land. Man är tvungen att följa dem.”

Google censurerar bl a sökorden Tibet och demokrati. Dess Eric E Schmidt säger att ”vi hade valet att följa lagarna eller att inte starta någon verksamhet alls.”. (Google investerar f ö i ett FoU-center i Beijing som på sikt ska ha tusentals anställda.). Även Microsoft och Yahoo! ställer upp på regimens villkor. Men hur effektiv är då den kinesiska kontrollen vad gäller att identifiera och stoppa webbplatser som försöker kringgå censuren? Förvånansvärt ineffektiv, enligt företaget Anonymizer, som uppger att det ofta tar minst en vecka att stoppa sådana. Anonymizer har lanserat Operation: Anti-Censorship som möjliggör för kinesiska användare att få tillgång till blockerade webbplatser.

(*CS* 31/3, 7/4, 21/4 2006)

1.8 Onlinemarknaden

Factiva leder onlinetjänstligan. EIR uppskattar att Factiva vid årsskiftet hade 1.820.000 betalande användare/abonnenter. Det är en ökning med 5.5 % jämfört med årskiftet 2004/05. Därmed har Factiva gått om LexisNexis (Nexis-delen), som bara ökade med 1.1 % till 1.805.000 användare. Dialog ligger med 1.550.000 användare kvar på tredje plats. Faktum är att antalet minskat med 2 % sedan 2004/05. På fjärde plats återfinns WSJ.com (Wall Street Journal Online) med 768.000 användare efter en ökning med 7.9 %. Därefter kommer Hoover's, vars starka tillväxt fortsatt även 2005, nu med 23.5 % till 105.000 användare. Allra mest ökade dock HighBeam, nämligen med 40 %, som vid årsskiftet hade 63.000 användare.

Antalet bibliotek med abonnemang på OCLC ökade med 5 % till 52.500. Bland övriga backade OneSource med 3.7 % ner till 39.500 användare, bl a pga att man under året förlorade D&B som informationsleverantör. Alacra ökade med 14.5 % till 6.700 betalande användare. Det totala antalet betalande användare/abonnenter till de elva onlinetjänster som EIR förtecknar ökade under år 2005 med 3 % till 6.261.000. (*EIR* 20/3 2006)

Starkt ökade intäkter för onlineaktörer – pga Google. EIRs kvartalsvisa översikt för 22 av marknadens aktörer visar en uppgång om hela 24 % till 70 miljarder kr första kvartalet 2006 jämfört med 2005. Till stor del beror det förstås på Googles tillväxt, med 79 % till 16.5 miljarder kr. Här några exempel i övrigt: Equifax 2.7 miljarder kr (9 %), Hoover's 150 miljoner kr (32 %), D&B 2.7 miljarder kr (7.6 %), Yahoo! 9.8 miljarder kr (47 %), McGraw Hill 8.4 miljarder kr (11 %), Thomson Corp. 14 miljarder kr (7.2 %), Factiva 520 miljoner kr (3.8 %) och Dow Jones 3.3 miljarder kr (9.7 %).

(*EIR* 15/5 2006)

Reuters ikapp Bloomberg. Efter ett bra första kvartal med intäkter om 8.6 miljarder kr, 13.4 % mer än förra året, har Reuters, enligt egen utsago, kommit ikapp Bloombergs på marknaden för finansiell information (i snäv bemärkelse, exklusive media; t ex inkluderar man inte ens Thomson Financial). Det var tio år sedan sist. Båda uppges nu ha 27 % av denna marknad (Anm: Hela marknaden för finansiell information, i bred bemärkelse, uppges vara 80 miljarder kr). En bidragande orsak till Reuters uppgång är köpet av Telerate förra året. Antalet abonnenter på Reuters tjänster ökade bara lite, till 347.000 st. (*Times Online* 26/4 2006, *ShoreLines* 26/4 2006, *EIR* 8/5 2006)

Dagstidningar i USA ökar sakta men säkert sina onlineintäkter. Under första kvartalet kom 7.5 %, 460 miljoner kr, av New York Times intäkter från Internet. Förra året var andelen 4.5 %. Delvis beror ökningen på NYTs förvärv av About.com i mars 2005 och delvis på den förbättrade annonsmarknaden: av NYTs totala intäkter kom 23 % från annonser. NYTs betaltjänst TimesSelect, som startades i september förra året, har ca 465.000 abonnenter. Tidningsaktören Tribune räknar med att under 2006 få minst 12 %, 2.6 miljarder kr, av sina intäkter från Internet (inräknat andelar från partnerskap). Det

innebär en fördubbling jämfört med 2005. Knight-Riddet ökade onlineintäkterna med 37 % till 380 miljoner kr första kvartalet. USAs största tidningsförlag Gannett ökade samtidigt motsvarande intäkter med 30 %. (EIR 24/4 2006)

Konsumentmarknaden för ”innehåll” i USA ökade med 15 % till 15 miljarder kr 2005. Mest spenderades på underhållning (4.2 miljarder kr), dating (3.7 miljarder kr) och affärs-/börsinformation (2.4 miljarder kr) och ”research” (1.1 miljarder kr). Allt detta ökade jämfört med 2004. ”General news” drog bara in 570 miljoner kr, vilket var en minskning med 10 % från 2004. Under 2005 nådde det genomsnittliga beloppet som spenderades på ”innehåll” för första gången över 100 USD per användare. Bara 12 % av samtliga webbanvändare köper ”innehåll”. Allt detta enligt en rapport från Online Publishers Association (OPA). (Länk till rapporten finns på www.online-publishers.org) (OPA March 2006, ACTeN 19/4 2006)

1.9 Sökmotor- och nätannonsmarknaden, nätanvändning mm

Google ökar sin ledning i sökmotortoppen; når snart 50 %; störst även på bildsökning. I mars hade Google 49 % av antalet sökningar via nätets sökmotorer, en ökning från 47 % i mars 2005. Tvåan Yahoo! ökade med en procentenhet till 22 % medan MSN Search minskade till 11 % från 14 %. I februari var det totala antalet sökningar 5.3 miljarder, vilket är en ökning på ett år med 36 %. En genomsnittlig webbanvändare gjorde 43 sökningar i februari 2006, jämfört med 33 i februari 2005. Allt detta uppges av Nielsen/NetRatings.

ComScore Media Matrix har lite andra siffror. Enligt dem ökade Google med 6 procentenheter till 42 % av samtliga sökningar i februari medan Yahoo! backade till 28 % (från 31 %) och MSN till 13.5 % (från 16.3 %). I USA ökade Google i mars till 43 % (från 36 %) medan Yahoo! minskade 13 % (från 17 %).

Google var störst i februari även beträffande bildsökning med hela 72 % av alla sökningar, även om andelen sjunkit med 4 procentenheter sedan förra året. Yahoo! ökade till 19 % från 13 %, Ask.com till 3.5 % från 1.5 %, AOL till 1.4 % från 1 % och MSN oförändrat 2.3 %.

(Publish 24/4 2006, Techtree 3/4 2006, New York Times 19/4 2006, CS 3/5 2006)

Marknaden för sökmotorannonser i USA 2005: 38 miljarder kr, 41 % av hela onlineannonsmarknadens 92 miljarder kr. ”Vanliga” annonser stod för 34 % och radtextannonser 17 %. 2004 var sökmotorannonsmarknaden 28 miljarder kr, 39 % av hela onlineannonsmarknaden (som då var 71 miljarder kr). Onlineannonser svarade 2005 för 4.7 % av den totala marknaden för annonser i USA (en uppgång från 3.7 % 2004) och ökade under året med 30 %. Onlineannonser riktade mot hushållen svarade för 51 % av totalen, finansiella 12 %, datorer 13 % och telekom 7 %. Detta enligt en studie av Interactive Advertising Bureau (IAB) och Pricewaterhousecoopers. (EIR 1/5 2006)

Annonser svarar för 41 % av webbtidningarnas intäkter i UK; 18 % från information. Av de 18 procenten kom 78 % från abonnemang och 22 från vidareförsäljning. Detta enligt en studie av UK Association of Publishers. (ClickZ Internet Advertising News 7/4 2006)

Microsoft byter från externa annonsmäklare till egna Adcenter. Det innebär att man sköter annonsplaceringen själv efter att ha förlitat sig på Yahoo!. Adcenter ska ge annonsörerna information om konsumenterna inklusive var de befinner sig, ålder, kön, och ibland ekonomiska förhållanden. Därmed trappar Microsoft upp konkurrensen med Google och Yahoo på marknaden för onlineannonser, som globalt uppges vara 110 miljarder kr. Microsoft dubblar nu sin utvecklingsbudget för Internet från knappt 4 miljarder till över 8 miljarder kr till MSN. (CS 5/5 2006, EIR 15/5 2006)

Internet används av 14 % av världens befolkning. Enligt comScore är antalet Internetanvändare över 15 år 694 miljoner. USA leder med 152 miljoner före Kina med 72, Japan 52, Tyskland 32 och UK 30 miljoner. De tre mest besökta webbplatser är Microsofts MSN med 539 miljoner användare, Google med 498 och Yahoo! med 480 miljoner. (Nätverk & kommunikation 5/5 2006)

200 miljoner hushåll i världen nyttjar bredband för Internetåtkomst. 69 % av dessa nyttjar DSL i olika versioner. USA uppges ha 74 miljoner bredbandsabonnemang. (CS 21/4 2006, EIR 8/5 2006)

Varje dag läser 50 miljoner amerikanare nyheter på webben. Av de 40 % mest aktiva Internet-användarna med bredband läser 71 % nyheter på webben dagligen, vilket ska jämföras med att bara drygt hälften av samma användargrupp nyttjar TV som nyhetskälla dagligen. För den grupp vuxna som är under 36 år är Internet en lika viktig nyhetskälla som TV. Sedan 2002 25 % av tillväxten vad gäller nyhetsläsning online hänförs till bredbandstillväxten. Detta enligt en studie av Pew/Internet. (Pew/Internet 22/3 2006, ACTeN 19/4 2006)

Nu mer än 80 miljoner webbplatser på Internet. Det är dubbelt så många som för tre år sedan. Bara i mars ökade antalet med 3.1 miljoner. (Netcraft 6/4 2006)

1.10 Aktörer GYM (Google, Yahoo!, Microsoft)

Googles intäkter första kvartalet ökade med 79 % till 16.5 miljarder kr jämfört med första kvartalet 2005. Av detta svarade egna webbplatser för 9.6 miljarder kr (upp 97 %) och partners webbplatser 6.9 miljarder kr. 42 % av intäkterna kommer från länder utanför USA och tillväxten är också snabbast där (andelen var 39 % för ett år sedan); i synnerhet vad gäller UK, Frankrike och norra Europa.

Vinsten ökade med 60 %, upp till 4.3 miljarder kr, vilket var mer än förväntat. Detta ledde till en uppgång för aktien med 8 %, till 448 USD. (Det högsta värdet hittills nåddes i januari, med 475 %, och det lägsta 337 USD i mars.) Antalet heltidsanställda ökade med 1.110 personer till 6.790.

Under kvartalet har Google gjort stora investeringar, 2.5 miljarder kr, främst i form av hårdvara, nätverksutrustning och lokaler. Det är dubbelt så mycket som förra året och mer än dubbelt så mycket som Yahoo!'s motsvarande investeringar. Eric E. Schmidt sade att "Våra maskiner är fulla – det är kris!" (New York Times 21/4 2006, CS 24/4 2006)

Google drog in 15.5 miljarder kr i nyemission. I april släppte Google 5.3 miljoner aktier, värda 25.5 miljarder kr. Det sägs att Google nu har sådär 80 miljarder kr "i kassan" – och många frågar sig nu hur Google ska använda dem – allt behövs väl inte för datorutrustning! (CS 3/4 2006, New York Times 21/4 2006, CNNMoney 11/4 2006)

Falska nyheter i Google News ledde till uteslutning. En falsk pressrelease som publicerats på I-Newswires webbplats kom med i Google News. Det ledde till att I-Newswire, som låter användarna bidra med pressreleaser, uteslöts. I-Newswire har nu infört krav på registrering och har därtill vissa kontroller av information som ska publiceras och hoppas att bli tagen till heders igen. Flera liknande fall med falska nyheter som sprids till sökmotorer m fl webbplatser har inträffat och företeelsen börjar bli ett problem. (EIR 4/4 2006)

Yahoo! ökade med 34 % första kvartalet till 11.5 miljarder kr, jämfört med första kvartalet 2005. Av intäkterna svarade annonser för 10 miljarder kr (ökning med 35 %) och betaltjänster 150 miljoner kr (ökning med 25 %). Antalet sökningar uppgavs ha ökat med 15-20 % under kvartalet; antalet användare med 27 %. 402 miljoner personer nyttjar företagets tjänster varje månad. Yahoo!'s intäktsprognos för 2006 är 36 miljarder kr. (New York Times 19/4 2006, DN 20/4 2006, CS 21/4 2006)

Yahoo! har lagt ner sin "portal" för betaltjänster Yahoo! Plus. Orsaken är att tjänsten inte lyckats dra till sig tillräckligt många användare. Yahoo! Plus lanserades i december 2003 och gav för 400 kr per år tillgång till säker e-mail, underhållning, programvaror och olika tjänster. (EIR 3/4 2006)

Det ryktas att Microsoft överväger att köpa in sig i Yahoo!. Ryktena – som verkar vara utan substans – har sin grund i en artikel i Wall Street Journal som skriver att samtal pågått i ett år. (CS 3/5, 5/5 2006, usablogg.org)

1.11 Aktörer (övriga)

Många turer i kampen om VNU – som inte är avgjord än (men snart så ...). Sedan förra nyhetsbrevet (i mars) har bud efter bud ramlat in. Det senaste (när detta skrivs – det kan ha ändrat sig!) var från investmentkonsortiet Valcon (6 investmentföretag i USA) och löd på 80 miljarder kr. Det lades precis när det tycktes klart att VNU-delägaren Knight-Vinkle skulle ta hem spelet. Deadline för nya bud är den 19/5. *(EIR 15/5 2006)*

Thomson ökade med 7 % till 14 miljarder kr första kvartalet jämfört med samma period förra året. Legal and regulatory ökade med 9 % till 6.2 miljarder kr, Thomson Financial med 6 % till 3.6 miljarder kr, Learning med 9 % till 2.8 miljarder kr och Scientific & Healthcare med 2 % till 1.7 miljarder kr. Uppgången är i linje med prognosen, som för helåret ligger på 7-9 %. *(Canadian Business Online 27/4 2006, EIR 8/5 2006)*

Rykten om att AFP ska sälja sin finansiella division (AFX) till Thomson. Agence France-Press (AFP) sägs föra samtal med någon potentiell köpare, troligen Thomson. *(EIR 8/5 2006)*

Omorganiserade Dow Jones ökade med nära 10 % första kvartalet. Som redovisades i förra nyhetsbrevet (2006:1) har Dow Jones omorganiserats och består nu av tre grupper. För första kvartalet, det första i denna organisation, redovisas intäkter om totalt 3.3 miljarder kr, 9.7 % mer än första kvartalet 2005. Gruppen Consumer Media (med bl a Wall Street Journal och MarketWatch.com) ökade mest med 13.4 % till drygt 2 miljarder kr. Onlineannonsintäkterna ökade med 26 %. Enterprise media (med bl a Factiva och Dow Jones Newswires) ökade med 6.6 % till ca 720 miljoner kr. Factivas intäkter var ca 520 miljoner kr, vilket är 3.8 % mer än 2005. Antalet terminaler anslutna till Dow Jones Newswires ökade med 1 % till 303.000. *(Dow Jones 18/4 2006, EIR 24/4 2006)*

Equifax rapporterar rekordintäkter; är kanske till salu. Kreditinformationsjätten Equifax hade under första kvartalet intäkter om 2.8 miljarder kr, vilket är 9 % mer än samma kvartal förra året och rekord. Det berodde främst på att dess affärer i Nordamerika gick bra, med en ökning om 8 % till 2.2 miljarder kr. Europa backade med 5 % till 260 miljoner kr. Ett konsortium bestående av Heller & Friedman, Kohlberg Kravis Roberts m fl sägs förbereda ett bud på Equifax. Analytiker bedömer att Equifax är värt ca 9 miljarder kr. Förra årets intäkter var 3.8 miljarder kr. *(EIR 1/5 2006, FreePint 4/5 2006)*

Blackwell's kan komma att sälja sin förlagsdel. Blackwell's, UK, har anlitat investmentbanken JP Morgan för att utreda möjligheten att sälja sin förlagsdel. Uppskattningar om värdet lyder på mellan drygt 2 och drygt 4 miljarder kr. Blackwell's har redovisat förluster vad gäller sin bokförsäljning. Däremot går förlagsdelen bra, i synnerhet på den amerikanska marknaden. De tio ägarna inom familjen Blackwell till de två Blackwell-delarna är sedan ett par år invecklade i en fejd om inriktningen. År 2002 försökte Toby Blackwell genomdriva en försäljning som sedermera stoppades av företagets ordförande. Ett bud från konkurrensetn Taylor & Francis löd då på ca 4 miljarder kr. *(Knowledgepeak 28/3 2006, IWR April 2006)*

Informas intäkter 2005 över förväntan: 9 miljarder kr. Det innebär 62 % mer än 2004 och sammanslagningen med Taylor & Francis (som skedde i maj 2004). *(EIR 20/3 2006)*

ProQuest har ekonomiska problem; minskar personalen. ProQuest Information & Learning minskar sin lokala personalstyrka i Ann Arbor och Scio Township (USA) med mellan 40 och 50 personer (av totalt 650). Orsaken är att man pga felaktig ekonomisk redovisning trots att kostnaderna varit lägre än de nu visat sig vara. Personalen är nu oroad över att den fortsatta ekonomiska granskningen ska leda till ännu fler avskedanden. Som en följd av händelserna föll aktiekursen till den lägsta på tre år. *(Ann Arbor News 6/4 2006)*

AOL avskedar ytterligare 1.300 personer. Orsaken är främst den vikande marknaden uppringd Internetuppkoppling. (Förra året avskedade man 700 personer). Samtidigt förbereder man sig för en kommande nysatsning på Europa, där man hittills inte varit så framgångsrik. Antalet Internet-abonnenter första kvartalet var 5.9 miljoner, vilket är 450.000 färre än förra året. (EIR 15/5 2006)

Databasproducenten Rapra har sålts till USA. Rapra Technology, UK, har köpts av Smithers Group, USA. Rapras 118 anställda kommer att överföras till Smithers Group, som tidigare har 500 anställda i USA och Europa. (6/4 2006)

FT.com hårdatsatsar på marknadsföring. FT.com, dvs Financial Times online, hade "öppet hus" under en vecka i mars då man gav gratis tillgång till sitt 5-åriga nyhetsarkiv, sina FT-rapporter, nyhetsbevakningstjänsten mm. Man hade ett motsvarande öppet hus i november. FT.com har f n 80.000 abonnenter, vilka betalar mellan 1.000 och 3.000 kr per år för tjänsten, beroende på omfattning. Under 2005 ökade antalet abonnenter med 12 % och annonsintäkterna med 27 %. (EIR 20/3 2006)

Knight-Ridder har sålt 12 av sina tidningar för 33 miljarder kr. Köpare är The McClatchy Co. Gigantaffären förändrar tidningsmarknaden i USA; en marknad som f n omstöps i snabb takt i och med att webbversionerna får allt fler läsare medan de tryckta utgåvorna har det kämpigt. En undersökning har visat att antalet unika besökare på tidningarnas webbplatser ökade med 21 % under 2005 samtidigt som antalet sidvisningar ökade med 43 %. (Editor & Publisher 3/4 2006)

1.12 Sökmotorer (utom GYM)

Europeiska (?) sökmotorn Quaero är Exalead. Så här säger Exaleads skapare och vd, Francois Bourdoncle, i en intervju i Information Todays majnummer: "Quaero is a collaborative effort funded partly by the government – similar in fact to some of the EC funded projects. It is a stretch to call it a European search engine – rather it's a Franco-German initiative. But it's not about the government creating this – it is 100 % from private companies. Exalead.com will be the first visible output. We're in charge of the consumer side of things. *What people commonly call Quaero is actually an evolution of exalead.com.*"

(IT May 2006) (Anm: Quaero beskrevs mer utförligt i förra nyhetsbrevet)

Exalead har 4 miljarder webbsidor; siktar på 8 miljarder i sommar. Exalead väcker allt större intresse bland branschanalytiker, inte minst för att den har en del faciliteter som andra sökmotorer saknar. Det är t ex möjligt att högertrunkera (*) och närhetssöka med kommandot NEAR (för termer inom maximalt 16 ords avstånd från varandra). Exalead medger också fonetisk sökning och ungefärlig stavning och nyttjar bl a mönstermatchning. Dess snabba tillväxt imponerar också. I juli utlovas 8 miljarder indexerade sidor. (TfTR 2006:68)

Amazon A9 ersätter Google med Windows Live Search. Amazons sökmotor A9 har länge nyttjat Google. Nu byter man till Microsofts sökmotor Windows Live Search (fd MSN Search). Orsaken är antagligen att Google engagerar sig allt mer i e-handel, bokförsäljning mm och därmed i allt högre grad upplevs som en konkurrent till Amazon. Även sökmotorn Alexa har bytt ut Google mot Windows Live Search. (Idg.se 4/5 2006, Internetbrus 5/5 2006, ShoreLines 9/5 2006)

Sökmotorn Accoona är tillbaka; nyhetsdelen ger information från ett brett urval källor.

Accoona lanserades första gången i december 2004 men gav då, enligt Karen Blakeman (TfTR), mediokra sökresultat. Den nya version som just sett dagens ljus vill hon däremot slå ett slag vad gäller sökning i "News". Här ges träffar i många bra källor med information inom en rad branscher. (Några exempel: Internet Week, Managing Information, Hugin Online, The Guardian, Washington Post, PC Magazine, CNET News, ...). (TfTR 2006:68)

Sökmotorn Teoma är nedlagd. Nedläggningen skedde i samband med att Ask Jeeves ersattes av Ask.com i början på året. (Online May/June 2006)

1.13 Diverse

Britannica kräver Nature på underlagen bakom jämförelsen Britannica - Wikipedia. Encyclopedia Britannica har reagerat starkt negativt på den artikel i Nature som säger att Wikipedia är i stort sett lika korrekt som Britannica. Nature avkrävs nu underlagen för studien, vilket tidskriften emellertid vägrar. (*Knowledgespeak* 27/3, 29/3, 7/4 2006)

Webaroo lanserar teknik för "webben i PCn" (i alla fall delar av webben ...). Nystartade företaget Webaroo har lanserat en teknik för en PC-användare att kunna nyttja Internet utan att vara ansluten. Självklart rör det inte alla information utan en "ögonblicksbild" med komprimerad information på den egna hårddisken som ger användaren ett "lagom" stort och representativt urval. Förutom ett relativt permanent innehåll uppdateras innehållet från exempelvis nyhetswebbplatser och de webbplatser användaren själv valt varje gång datorn ansluts. Webaroo har tecknat avtal med Acer som ska erbjuda bärbara datorer med 40 GB information från webben. Tjänsten ska finansieras med annonser. (*Uppsnappat* 12/4 2006, *NT* 10/5 2006)

Librarians' Internet Index (LII) får sin budget halverad. Från och med 1 juli kommer LII att få hälften så mycket pengar att röra sig med som hittills. Primär bidragsgivare är California State Library. Följden blir bl a att hälften så mycket tid kan ägnas åt tjänsten, att nyhetsbrevet halveras, att information utöver nyhetsbrevet inte produceras och minskat underhåll av de f n 18.000 speciellt utvalda webbplatserna. LII har ca 10 miljoner besök per månad och över 35.000 abonnenter till sitt veckonyhetsbrev (därtill många RSS-mottagare). LII försöker nu få sponsorer från andra håll och säger att budgetnedskärningen kan ge incitament till att förverkliga den dröm om en "National LII" som man länge haft. (*NewsBreaks* 13/3 2006, *Informationsportalen* 14/3 2006)

2. Sverige

2.1 Aktörer, tjänster

TT köper 40 % av Scanpix. Som väntat köpte TT in sig i bidbyrån Scanpix. Köpesumman är hemlig. Scanpix, som hälftenägs av Bonnier och Schibsted (som också är delägare i TT), bildades i september förra året genom en sammanslagning av Scanpix och Pressens Bild. Diskussioner med TT har förts i två år och rena förhandlingar sedan i höstas. TTs vd Raoul Grunthal (som strax efter affären lämnade TT för att bli vd på Svenska Dagbladet) säger att det är "... helt klart att text och bild hör ihop". Man hoppas nu att köpet ska locka fler kunder till TT. TT omsatte förra året 402 miljoner kr och Scanpix 110 miljoner kr. Att Scanpix säljer just till TT förklaras med att de två företagen samarbetar redan idag. Avtalet ger TT möjlighet att öka sitt ägande och helt ta över ägandet.

(*Dagens Media* 3/4 2006, *Resumé* 3/4, 7/4 2006, *idg.se* 3/4 2006, *DN* 4/4 2006)

Ytterligare tidningar lämnar TT. I höstas sade bl a Metro och DN upp avtalen med TT. Sedan i april klarar sig även Ingress Media med tidningarna Avesta Tidning, Sala Allehanda, Fagersta-Posten, Bärgslagsbladet och Arboga Tidning utan TT. "Vi förfogar över 40 personer som arbetar för de olika titlarna, så vi har resurser att rapportera utanför vårt område." (*Dagens Media* 20/3 2006)

Agent25 byter vd och förändrar styrelsen. Robert Tinterov lämnar vd-posten efter sex år men kvarstår som delägare. Ny vd är Nicholas Högberg, som kommer från Vodafone. Även styrelsen förändras. Förändringarna har sin grund i att Agent25 nu går in "en ny fas, med mer tyngd på produktutveckling, försäljning och marknadsföring". (*Dagens Media* 9/5 2006, *CS* 12/5 2006)

Edita slutar ge ut Post- och Inrikes Tidningar till årsskiftet - troligen. Trots en del strul med en uppsägning från Svenska Akademien som kom två veckor försent till Editas talar allt för att Editas slutar att ge ut Post- och Inrikes Tidningar till årsskiftet, då utgivningen övertas av Bolagsverket och blir enbart elektronisk. (LT 5/4 2006, Realtid.se 12/4 2006, LK)

AffärsData har kompletterat med nya källor. Avtal med nya leverantörer har under 2006 tecknats med Affarsvarlden.se, Dagens Handel, Dagenshandel.se, Finska Notisbyrå (Finlands nationella nyhetsbyrå), Norsk telegrambyrå, Nyteknik.se, Pension Online, Banknytt Online, Hufvudstadsbladet, Nyhetsbureauet Direkt och Realtid.se. (Affärsdata maj 2006)

Observer ökade intäkterna med 16 % till 493 miljoner kr första kvartalet. Resultatet efter skatt var minus 444 miljoner kr, vilket ska jämföras med förra årets vinst på 25 miljoner kr. Orsaken är att hänföra till en nedskrivning av goodwill på totalt 469 miljoner kr, varav 405 avser den brittiska marknaden. Observer ska nu genomföra ett omstruktureringsprogram som ska ge årliga besparingar om 130 miljoner kr, varav merparten i Norden. (Observer 4/5 2006, Affärsvärlden 4/5 2006)

Ny nummerupplysningstjänst, 118800, utmanar Eniro. Bakom tjänsten står bolaget Teleinfo 118800 AB. Målet är, enligt vd Markus Öhman, att "inom ett år ha fem procent av marknaden" på nummerupplysningsmarknaden som enligt honom omsätter 700 miljoner kr per år vad gäller uppringd upplysning. (Dagens Media 4/4 2006)

Nationalencyklopedin kan nu nås även via mobilen. (CS 27/3 2006, NE)

Spray startar frågetjänst på webben. Spray har lanserat Spray IQ, som man själv kallar en "mänsklig sökmotor". Tjänsten bygger på att användarna hjälper varandra med svaren (vilka enligt Spray ofta ges efter 3-5 minuter; i ett test som Computer Sweden gjort 20 minuter). Varje fråga/svar kopplas till ämnestaggar som användarna själva väljer. Därmed byggs "virtuella grannskap". Ämnestaggar i söksvar presenteras kategoriserade. Sprays huvudägare, Lycos Europe, har utvecklat sökmotorn som tidigare lanserats i Frankrike, UK och Tyskland (där den efter två månader har fått 7.000 användare). (iq.spray.se) (Spray 28/3 2006, Telekom idag 28/3 2006, CS 31/3 2006)

Orkla Media ska säljas samlat. Kampen om industrikonglomeratet Orkla Media (med bl a Berlingske Officin) har pågått en tid. Nu har beslut fattats om att sälja Orkla Media i sin helhet och stänga dörren för de intressenter som vill köpa delar av bolaget. Bonnier, som velat köpa vissa delar, säger sig trots detta vara fortsatt intresserat. Avishuset Dagbladet har sedan i december sagts vara intresserat av att köpa hela Orkla Media. I februari köpte Orkla Media 35 % av svenska Newsdesk. (Resumé 28/4 2006, Dagens Media 5/5 2006, Online- och webbnyheter 2006:1)

eBay köper Tradera för 365 miljoner kr. Tradera, som har funnits i 7 år, är med 750.000 aktiva auktioner varje dag den största nätauktionswebbplatsen i Sverige. eBay är en internationell jätte vad gäller e-handel men har inte lyckats alls i Sverige så köpet är ett sätt att ändå skaffa sig en närvaro här. Tradera har ca 30 anställda. eBays fyra anställda i Sverige flyttar till Traders lokaler. (Tradera 24/4 2006, Dagens Media 24/4 2006, CS 26/4 2006, DN)

2.2 Tjänster för personinformation

InfoTorg/SPAR har kompletterats med länkar till ekonomisk information om personer. Med utgångspunkt från person- och adressregistret SPAR online på InfoTorg kan man fr o m 19/5 nå ännu mer information om personer. Det rör sig bl a om betalningsanmärkningar (från Svensk Upplysnings-tjänst), funktionärsuppdag, näringsförbud och person i konkurs (från Bolagsverket) och Skatteregistrering av enskild näringsidkare (från BASUN Plus). (InfoTorg 11/5 2005)

"Födelsedagsportalen" Birthday.se publicerade känsliga personuppgifter på webben; fick backa efter häftiga reaktioner i media.

Den 11/5 lanserade Berlock AB webbplatsen Birthday.se. Den ger möjlighet att söka i en databas med uppgifter från folkbokföringsregistret över om alla personer över 15 år folkbokförda i Sverige. Samma dag publicerade PC för alla (idg.se) en "larmartikel" om hur man via webbplatsen kunde söka fram personuppgifter (födelseid, adress) även om personer med hemliga telefonnummer och som därför inte går att finna via telefonnummersöktjänster som eniro.se och hitta.se. Därmed kunde adressuppgifterna på Birthday.se innebära risker för personer med vissa typer av yrken, som poliser, väktare, socialsekreterare och kändisar. Saken fångades på förmiddagen den 12/5 upp av Aftonbladet, som gjorde saken till en förstasidesnyhet på aftonbladet.se.

Sedan var karusellen igång, med stor uppmärksamhet och lång rad artiklar i olika media (DN.se, Svd.se, Svt.se ...). I en intervju sade Berlocks vd Patric Örner att han inte såg något problem med publiceringen: "Jag kan inte säga annat än att det här är en del av vårt upplysta, monetära samhälle. Det är bara att gilla läget."

Men en av de drabbade kändisarna, Martin Timell, sade i en intervju att "Det är ju förjävligt". Och Datainspektionen fick ta emot många klagomål från personer med hemliga nummer. De kunde inte säga om det var olagligt eller inte men skulle "definitivt" titta på saken. Webbplatsen blev snabbt överbelastad och det webbhotell där den finns stängde den redan vid lunchtid, med hänvisning till att anstormningen drabbade dess andra kunder (men man kan nog anta att det fanns andra skäl ...). Senare under dagen kände sig Patric Örner tvungen att backa och meddelade att "Vi har tagit till oss kritiken och beslutat oss för att ta bort gatuadresser och postnummer".

(IDG.se 11/5, 12/5 2006, aftonbladet.se 12/5 2006, Svt.se 12/5 2006 m fl)

Berlock AB har varit på tapeten i media tidigare, inkl i Online- och webbnyheter 2005:4 (2005-10-06), nämligen i samband med att de startade SMS Upplysning. Den erbjuder kreditupplysning via SMS utan att abonnemang krävs. Frågor kan ske anonymt även för upplysningar om privatpersoner (företaget hänvisar till att man inte skickar ut omfrågadskopia) och kostnaden kommer på telefonräkningen. Och den ger (fortfarande d 13/5 när detta skrivs) precis samma möjligheter som Birthday.se ger (gav) vad gäller att ta reda på uppgifter om personer med hemliga telefonnummer.

Berlocks information kommer från Business Check AB (rättat LK). F ö tillhandahåller SMS Upplysning numera också uppgift om privatpersoners årsinkomst (mot en avgift om 5 kr). (LK)

Webbplatsen "E-upplysning" tillhandahåller gratis personsökning och personuppgifter samt kreditupplysning utan avtal

Tidigare i vår lanserades webbplatsen E-upplysning. Där ges möjlighet till sökning på personnamn och som svar ges gratis uppgift om namn, födelseår, postnummer och postort. Mot betalning ges personnummer, namn, adress, postadress, kreditvärdighet, scoring, inkomst, antal, summa och typ av anmärkningar, utmätning, skuldsanering, antal och summa restförda skatter/avgifter, summan och typ av skuldsaldo. Ingen omfrågadskopia går ut. Även företagsuppgifter finns tillgängligt. Informationen kommer från Business Check AB.

Företeelsen med att vem som helst idag enkelt och billigt kan söka och köpa personuppgifter var för övrigt ämnet för en helsides debattartikel i DN den 29/4 av Datainspektionens chef Göran Gräslund. Han är synnerligen kritisk och menar att kreditupplysningslagen är satt ur spel. I DN den 4/5 följer Svensk Upplysningstjänsts vd Hans Henrik Stjerna upp med att påpeka att det sedan flera år faktiskt sitter en emmansutredning med uppgift att komma med förslag till hur kreditupplysningsreglerna kan ändras. Utredaren skulle ha redovisat sina tankar för två år sedan men har ännu inte lyckats lösa sin (mycket komplexa) uppgift. Stjerna anser att utredningen ska avslutas och att en ny ska tillsättas, med nya direktiv och med fler ledamöter.

PUL på väg att förenklas: personuppgifter i löpande text ska undantas. En proposition föreslår att behandlingen av personuppgifter ska förenklas. PUL (Personuppgiftslagen) utformas i viss utsträckning enligt en missbruksmodell. Den innebär att regleringen inte tar sikte på själva hanteringen av

personuppgifterna utan på att uppgifterna inte får missbrukas till skada för någons personliga integritet. Behandling av personuppgifter i ostrukturerat material, till exempel löpande text och enstaka ljud- och bildupptagningar, ska undantas från de flesta av PULs detaljerade hanteringsregler. Sådan behandling ska vara tillåten utan andra restriktioner än att den registrerades personliga integritet inte får kränkas. (*Prop. 2005/06:173*)

2.3 Yttrandefrihet

OK att publicera nedsättande omdömen på nätet. Göta hovrätt har friat en av Nationalsocialistisk fronts webbplatser för publiceringen av texter där homosexuella och romer beskrivs på ett nedsättande vis. Texterna uppfyller visserligen kraven för straffbarhet - men rätten konstaterar att Högsta domstolen 2005 i den så kallade Åke Green-domen funnit att en förarbetstrogen tolkning av brottet hets mot folkgrupp kan stå i strid med Europakonventionen. (*Göta hovrätt 12/4 2006*)

Stängning av webbplats ledde till utrikesministerns avgång. I sammanhanget kan nämnas fallet med stängningen av Sverigedemokraternas webbplats i mars, vilken ledde till Laila Freivalds avgång ur regeringen efter att det visat sig att hon godkänt kontakterna med det webbhotell som hyste webbplatsen. (*LK*)

Yttrandefrihet på nätet – visst. Men hur är det med rätten att få ta emot? Mot bakgrund av filteringen av Internettrafik i Kina (se ovan under 1.7 Legalt) varnar skribenten Anders R Olsson för vad han menar att den i sig vällovliga filtreringen av barnporr mm i Sverige kan leda till. En enhet på Rikspolisstyrelsen tar idag emot tips om webbplatser med sådant innehåll. Dessa vidarebefordras till Telia, Telenor och andra stora Internetoperatörer, vilket leder till att ca 90 % av de svenska Internetanvändarna idag täcks av ett "filter". "Detta gör Internetleverantörerna frivilligt, sägs det, men den frivilligheten såg man inget av förrän regeringen hotat". Barnporr nu – men vad kommer härnäst?

Anders citerar en forskare vid Open Net Initiative som påpekat att "Den medborgerliga rätten att ta emot information tycks inte vara skyddad någonstans". Visst har vi yttrandefrihet. Men filterprogram i routrar och sevrar hindrar ingen att fråna att yttra sig, de hindrar mottagaren att höra istället. Ur juridisk synpunkt är filterning och blockering okända fenomen. Anders frågar sig om det kanske behövs ett grundlagsskydd för informationsfriheten – för att garantera medborgarna rätten att faktiskt se vad andra har gjort tillgängligt via Internet? (*CS 31/3, 7/4 2006*)

2.4 Offentliga m fl satsningar

KB/BIBSAM drar igång programmet SVEP 2 – som bytt namn till OpenAccess.se. KB utlyser nu medel för projektbidrag inom det nya programmet för Open Access, benämnt OpenAccess.se. Ansökningar ska vara inne den 15/9. Medel tilldelas ur BIBSAMs årliga budget för utvecklingsbidrag, totalt 6 miljoner kr i år. Projekten ska avse 2006-2007 och främst inriktas på insatsområdena "Innehåll i den öppna arkiven vid universitet och högskolor", "Tillgång till och användning av material i öppna arkiv och OA-tidskrifter" och "Kvalitetsfrågor".

Lägre prioriterade är insatsområdena "Fortsatt samordning och utveckling av standarder och verktyg för e-publiceringen vid svenska universitet och högskolor", "Långsiktig tillgång till lärosätenas digitala publikationer och annat material i deras öppna arkiv", "Publicering i OA-tidskrifter och förutsättningar för övergång till OA-modeller för svenska vetenskapliga tidskrifter". (*KB*)

Fråga biblioteket ska drivas av Lånecentralen i Malmö. Kulturrådet har beslutat att Lånecentralen i Malmö fr o m 1/7 ska ta över ansvaret för att driva och utveckla den elektroniska referenstjänsten Fråga biblioteket. Tjänsten innebär att nära 70 folkbibliotek från hela landet tar emot frågor från allmänheten och ger svar via e-post och chatt. Fråga biblioteket startade 1998 och har sedan 2003 utvecklats i projektform med Örebro stadsbibliotek som ansvarig och Kulturrådet som finansiär. Under perioden 2002-2005 tog tjänsten emot 35.700 frågor, de flesta via e-post. Kulturrådets styrelse har nu utökat Lånecentralen i Malmös verksamhetsbidrag med 500.000 kr vilket innebär att lånecentralen från halv-

årsskiftet införlivar Fråga biblioteket i sin ordinarie verksamhet. Sedan 2005 ingår även forskningsbibliotekens motsvarighet Jourhavande bibliotekarie i samarbetet.

(Kulturrådet 31/3, 7/4 2006, CS 5/5 2006)

Ämnesportalen RASK är utvärderad. RASK lanserades i februari 2005 och är resultatet av en sammanslagning av ämnesportalerna Agora, Kvinnwebb, Rättskällan och SamWebb. Den administreras gemensamt av Göteborgs, Stockholms och Uppsalas universitetsbibliotek. En användarundersökning utförd av Inrid Kabir visar att RASK uppfattas klart positivt av portalens primära målgrupper (forskare, lärare och bibliotekarier vid universitet och högskolor). Nöjdast är dock studenter, näst nöjdast är bibliotekarier. Forskare är också övervägande nöjda, dock i något mindre grad (här är resultaten osäkra pga det relativa fåtalet forskare i undersökningen). En stor andel ansåg sig ha nytta av en portal som RASK.

Ingrid ställer sig slutligen frågan hur Bibsam och biblioteksledningar kan stöda önskemål om en stabilare finansiering av RASK samt vem som egentligen är huvudman för RASK, var ansvaret ligger och vem som ger uppdraget – om det över huvud taget finns något. (rask.ub.uu.se/RASK_rapport.pdf)

(Stockholms univ.bibl. 2006-04-28))

Regeringen bidrar med 1.5 miljoner kr till Terminologicentrum för rikstermbank inom teknik.

Åtgärden är en följd av den IT-politiska propositionen förra året. ”En bra utformad och kvalitetssäkrad termbank kommer att bli ett effektivt verktyg för både företag och myndigheter samt för utvecklingen av nya IT-tjänster”, säger infrastrukturminister Ulrica Messing.

(Näringsdepartementet 30/3 2006, CS 3/4 2006, Telekomidag 31/3 2006)

Medicinalhistoriska databasen åter online efter två års frånvaro. Den innehåller ca 9.000 medicinhistoriska källor i fulltext från tiden 1814–1916. Materialet presenteras med en kort historisk återblick om materialet samt beskrivning av själva arkivmaterialet med arkivförteckning. Ansvarig är Linköping University Electronic Press. (pub.ep.liu.se/medhist) (KI B 26/4 2006)

Ännu mer pengar till svenska proteinatlasen HPR (Human Proteome Resource). Wallenbergstiftelsen ger ytterligare 165 miljoner kr i anslag, utöver de 45 man bidrog med tidigare i år. Därmed satsar stiftelsen totalt 450 miljoner kr, vilket räcker för att projektet ska gå i mål om fyra år.

(NT 29/3 2006)

Smittskyddsinstitutet kräver att WHO:s genbank (H5N1-viruset) öppnas för svenska forskare. I WHO:s gendatabank i USA ligger de senaste proverna och analyserna av H5N1-virusets förekomst i världen, men bara 15 laboratorier (varav 8 är WHO:s egna) har tillgång till dem. WHO gör databasen tillgänglig för andra laboratorier först efter att de forskare som skickat in H5N1-sekvenser publicerat sina resultat eller säkrat sina patenträttigheter. Chefen för FN:s jordbruksorgan FAO, italienske forskaren Ilaria Capua, är kritisk mot systemet. Smittskyddsinstitutet ställer sig nu bakom ”upproret” och uppmanar WHO att öppna databasen för insyn vad gäller fågelinfluensans spridning.

(NT 22/3 2006)

Konsumentverket ska få i uppdrag att bygga en mer heltäckande konsumentportal. Det föreslås i ”konsumentpropositionen” (Prop. 2005/06:105)

Vinnova stöder e-tjänster med 40 miljoner kr. Bl a får Boverket 5 miljoner kr till en webbtjänst till stöd för fysisk planering och IT-företagen 3.5 miljoner kr för en portal för offentlig upphandling av telekomtjänster. (CS 12/4 2006)

2.5 Digitalisering, bevarande

KBs chef vill digitalisera vecko- och dagstidningar. Med anledning av European Digital Librarys delmål om 2 miljoner dokument mm fritt tillgängliga via Internet säger KBs chef, riksbibliotekarien Gunnar Sahlin, följande till Ny Teknik: ”Från och med nu är inte digitalisering av våra samlingar ett

specialprojekt, utan ska genomsyra det dagliga arbetet". Att digitalisera alla 4 miljoner bokvolymmer plus alla övriga dokument som finns på KB är inte möjligt: "Vilket urval vi sak börja med är inte självklart. Men jag känner mycket starkt för att sätta igång med att digitalisera delar av vår stora samling av veckotidningar och dagstidningar. (...) Ett annat projekt som vi planerar att digitalisera är vår samling av reseskildringar från olika århundraden." (NT 22/3 2006)

Riksarkivet skannar arkivmaterial i USA. I enlighet med ett avtal med Riksarkivet ska den mormonska församlingen i Salt Lake City, USA, skanna och indexera svenskt arkivmaterial (kyrkböcker, domböcker, militära rullor mm). Skanningen görs från mikrofilmer som församlingen redan innehar. Tex har man sedan 1948 mikrofilmatiserat den svenska folkbokföringen fram till 1860. Församlingen driver Family History Library, som är världens största genealogiska bibliotek. (CS 21/4 2006)

Accessprojektet tillförs ytterligare 23 miljoner kr under 2006. Det motsvarar 150 tjänster. För 2007 tillförs 45 miljoner kr. Orsaken är att "åtgärderna har visat sig vara framgångsrika när det gäller bidragsansökningar och den höga kvaliteten". Sedan tidigare satsas 275 miljoner kr per år under 2006 och 2007 för att "vårda, bevara och tillgängliggöra den nationalskatt som förvaltas av bl a museer och arkiv". Satsningen ger arbetslösa akademiker tillfälliga anställningar inom kulturområdet.

(Utbildnings- och kulturdepartementet 18/4 2006)

2.6 Sökmotorer, sökmotormarknadsföring

Schibsted startar sökmotorn Sesam.se; ska konkurrera med Eniro.se. Schibsted driver en av Norges största sökmotorer/sökplatser, Sesam.no (som enligt Schibsted är näst störst efter dominanten Google, som har 90 % av sökmotormarknaden) med fn ca 200 miljoner norska webbsidor/dokument i sitt index. Träffar på personnamn ger som svar även kontaktuppgifter (adress, telefon etc). En motsvarighet startas inom kort i Sverige med målet att bli "bäst på att hitta information från svenska webbplatser." (Sesam.se, Schibsted 11/5 2006, LK)

Eniro storsatsar på sökordsmarknadsföring; utmanar Google. Eniros andel av Internetannonseringen har sjunkit från 41 till 36 %. Nu inleder man en storsatsning på sökordsmarknadsföring för att öka andelen och vill nu sluta avtal med alla mediebyråer i Sveriges Mediebyråer. Internetersättningen ligger på 6 %. På frågan om detta har med bojkotten (se ovan) att göra svarar Eniro "inte alls". Beträffande hur man ser på konkurrensen med Google svarar Eniro att "Visserligen konkurrerar vi i viss mån, men samtidigt är Google en viktig samarbetspartner för oss."

Sverige ligger efter USA, UK och Tyskland m fl vad gäller sökordsmarknadsföring, men området kommer att bli stort även här, menar Eniro. Sökordsmarknadsföring ökade också med 206 % första kvartalet (till 150 miljoner kr enligt mina beräkningar. /LK) jämfört med 2005 (då ökningen var 168 % jämfört med 2004). Google är idag överlägset störst inom sökordsmarknadsföring i Sverige.

(Dagens Media 26/4 2006, Affärsvärlden 4/5 2006, LK)

Sveriges Annonsörförening uppmanar till bojkott av Google. Föreningen uppmanar såväl sina medlemmar som Sveriges Mediebyråer att inte längre använda Google som leverantör av sponsrade länkar. Orsaken är att Google har infört en ny modell för ersättning som övergav den traditionella annonsör- och mediebyråersättningen som gav 5 % av förhandlat pris. Den nya modellen bygger istället på en steg. Den första trappan, som ingen mediebyrå är i närheten av (den ligger på 9 miljoner kr), ger en ersättning på 3 %. Johan Kinnander, Googles Nordenchef, sade sig inför bojkotten inte uppleva något "punktmotstånd" utan bara "diskussion".

(Resumé 26/4 2006, DN 27/4 2006, Dagens Media 18/4, 26/4, 4/5 2006, CS 28/4 2006)

Eniro och Hitta.se konkurrerar med flyg- och satellitfoton. I mars lanserade Eniro, i samarbete med Lantmäteriverket, digitala flyg- och satellitfoton i sin webbtjänst. Därmed hann man före Schibsteds Hitta.se, som kom med en motsvarande tjänst i april. Å andra sidan anser Ny Teknik i en jämförelse att Hitta.se erbjuder bättre bildkvalitet än Eniro vad gäller de största städerna. (Google har

ingen chans). Båda tjänsterna satsar nu på bättre täckning med bättre kvalitet. Satellitbilderna har en upplösning på 10-20 m.

Eniro ligger ännu först vad gäller detaljerade flygfoton i och med att man fr o m d 27/4 täcker 67 tätorter med hög upplösning (varav 45 med en upplösning på 20-50 cm och 22 med en upplösning på 1 m). Hitta.se lovar dock att inom kort komma med högupplösta bilder från 50 städer utöver de nuvarande Stockholm, Göteborg och Malmö. Allt är gratis. (Priset för ett flygfoto från Lantmäteriet är 1.800 kr per kvadratkilometer.).

Senaste nytt (11/5) på flygfotofronten är att Eniro nu tillhandahåller flygfoton även i sin karttjänst för mobilen ... (CS 15/3, 17/3, 12/4, 19/4 2006, Aftonbladet 11/4 2006, Dagens Media 11/4 2006, NT 12/4, 26/4 2006, Eniro 21/4, 27/4, 11/5 2006, Telekom.idag 11/5 2006)

Metro inför sökordsannonsering - i papperstidningen! Det går till så att en annonsör köper ett ord, t ex digitalkamera, och erhåller då rätten till en annons publicerad intill den eller de artiklar som innehåller ordet digitalkamera. ”Det är obegripligt vilken tid det har tagit innan vi fattaden vilke bra grej det är”, säger Metros chefredaktör. Ett ord kostar 5.000 kr per införande. Det går inte att få in sökordsannonser på nyhets- eller utrikessidor. (Dagens Media 19/4 2006)

2.7 Nätmedier

N24 är inte bara ikapp DI.se – den går redan med vinst. Näringslivswebbplatsen N24 startade den 4/10 2006 av SvD och Aftonbladet med sikte att gå ikapp DI.se. Många var skeptiska. Men redan i mars hade N24 fler besökare än Di.se – och nu bedömer Resumé att den också är lönsam. Av trafiken bedöms hälften komma från Aftonbladet. (Resumé 28/4 2006, LK)

Dagens Industri och Expressen startar ny ekonomiwebbplats. Webbplatsen, kallad Dinapengar.se, kan ses som ett svar på N24 (som startade i höstas och som samarbetar med Aftonbladet och Svenska Dagbladet). Dinapengar.se startar i september och ska bemannas av 4 personer. DI.se och expressen.se ska driva trafik och producera journalistiskt material dit. Enligt de rykten som föregick Dinapengar.se skulle Expressen samarbeta med Realtid.se. (Möjligen gäller detta fortfarande?/LK). I sammanhanget kan nämnas att samarbetet mellan Privata affärer och TV4 om ekonominyheter.se tycks ha havererat och webbplatsen verkar bara redovisar länkar till ekonominyheter från andra webbplatser.

(Di.se 9/5 2006, Resumé 9/5, 10/5 2006, Dagens Media 9/5 2006, LK)

Norge: NA24 mot N24. Även i Norge är det kamp om att de affärsinformationavsnämnarna. I mars fusionerade Aller Internet sina webbplatser Propaganda och Imarkedet med ekonomidelen på TV2 Nettavisen under det gemensamma namnet NA24. De hann alltså före norska N24, som startades i april av Schibsted tillsammans med Verdens Gang (i samarbete även med IDG och Kampanje) och ska försöka upprepa den svenska modellen, där ju N24 arbetar med Aftonbladet.

(Dagens Media 22/3, 27/3 2006)

2.8 Nätannonsermarknaden

Internetannonseringen utgör nu 8,3 % av den totala medieannonsermarknaden; omsatte 560 miljoner kr första kvartalet. Under första kvartalet växte marknaden som helhet med 11.5 %, jämfört med samma period 2005. Störst tillväxt hade Internetannonseringen, 46 %, som nu har 8.3 % av marknaden jämfört med 6.5 % ett år tidigare. Direktreklam ökade betydligt mindre än marknaden som helhet. Detsamma gäller gratistidningar. Allt detta enligt IRM. Enligt Nielsen Netrating Adrelevance ökade Internetmarknadsföringen med 35 % i februari jämfört med året innan.

(Dagens Media 2/5 2006, Resumé 2/5 2006, DN 15/3, 3/5 2006, CS 5/5 2006)

Norge: Reklam på nätet ökade med 45 % 2005 till 940 miljoner kr; spås öka med 50 % 2006.

(Propaganda 7/2 2006, Tendens Special 3/2006)

Beteendestyrd marknadsföring allt hetare för annonsörerna. Beteendestyrd marknadsföring avser att annonserna anpassas till webbanvändarnas vanor. Det sker via cookies och tillämpas av företag som t ex Advertising.com och Tradedoubler. Sverigechefen på Advertising säger att ”surfarna vill hellre ha relevanta annonser än skräp” - men ”de största vinnarna är annonsörerna som får minst 40 gånger bättre utdelning på sina annonser” enligt företagets egna siffror. Även de som säljer annonsutrymme tjänar på att webbplatsen utnyttjas mer effektivt, ty ”webbmarknadsföring har blivit så stort att annonsutrymmet börjar ta slut”. (DN 15/3 2006)

DNs nätannonsering ökade med 60 % januari-februari. Annonsförsäljningen totalt för DN ökade med 22 %. (DN 18/3 2006)

Eniros nya möjlighet till omdömen om företag i Gula Sidorna gillas inte av alla. Sedan den 1 mars erbjuder Gula Sidorna möjlighet för besökarna att ge omdömen om de företag som finns med där. Möjligheten blev snabbt populär – men väckte också irritation bland de företag (varav många betalat för annonsplats) som fick negativa omdömen och, i vissa fall, smutskastats och till och med utsatts för lögn. Därför införde Eniro snabbt en möjlighet för företag att välja bort funktionen. (Dagens Media 24/3 2006, Resumé 24/3 2006, CS 31/3 2006)

2.9 Nätanvändning

83 % av svenskarna var Internetanvändare 2005. Det uppges i en rapport från PTS. Två av tre har handlade varor eller tjänster för privat bruk på Internet, vilket är en ökning med 9 procentenheter jämfört med 2004. 83 % använde minst en dator i hemmet. 78 % hade tillgång till Internet i hemmet, varav var tredje med TeliaSonera som operatör och var tionde Bredbandsbolaget. 47 % hade bredband, vilket är en ökning med 16 procentenheter jämfört med 2004. (PTS-ER-2006:1) (PTS 3/4 2006, CS 8/3 2006)

9 % av mediekonsumtionen ägnas Internet. Andelen är därmed för första gången större än dagstidningarnas 8 %. Av personer mellan 15 och 24 år använder 54 % Internet dagligen och deras dagliga dos surfande är 88 minuter. Motsvarande siffror för personer över 65 år är 15 % och 48 minuter. Genomsnittet är 42 % och 75 minuter. Den dagliga mediekonsumtionen är 5 timmar och 41 minuter, varav 31 % ägnades åt radio och 28 % TV. Allt enligt Nordicoms Mediebarometern. (Journalisten 10/5 2006, SvD.se 10/5 2006, Dagens Media 12/5 2006)

Bostadsort och ålder avgör metod för sökning av företag och produkter. Ryce Directory Intelligence har intervjuat 4.500 svenskar om deras sökvanor beträffande kataloger och sökmotorer. Man fann stora skillnader i sökvanor beroende på ålder. 73 % i åldersgruppen 61-74 år använder i första hand tryckta kataloger medan detta bara gäller 19 % i gruppen 15-29 år, vilka alltså föredrar digitala sökmedia. 80 % av alla svarande använder tryckta kataloger någon gång - men bland dem som söker varje dag eller vecka dominerar digitala media totalt. En annan skillnad är att ju större städer desto fler använder Internet och färre traditionella källor. (Ryce Directory Intelligence 19/4 2006, CS 21/4 2006, N24 20/4 2006)

Detta material är i helhet och dess delar skyddat av upphovsrätt. Vidaredistribution, mångfaldigande eller återpublicering kräver skriftligt tillstånd från Svensk förening för informationsspecialister, Box 55580, 102 04 Stockholm. Telefon 08- 678 23 20, Fax 08-678 23 01, E-post kansliet@tls.se